

"Ayette نَسِ لِّأَوَّٰنٍ جَالِشَعَمَ آي / "Ey cin ve ins topluluğu!" şeklinde olan hitapta, "cin" kelimesinin insandan önce gelmesinin hikmeti nedir?

Tefsir âlimleri bunun hikmetini, cinlerin insanlardan daha latif oldukları, semâya çıkmak mümkün olsa, mahiyetleri muktezası, onların bu işi daha iyi başaracakları şeklinde açıklarlar.

Öte yandan, İsrâ sûresinde 88. âyet-i kerîmesinde ise,

"De ki, 'Yemin olsun ki, eğer insanlar ve cinler bu Kur'ânın bir benzerini meydana getirmek üzere toplansalar, birbirlerine yardımcı da olsalar yine onun benzerini getiremezler.' " buyrulmakla, önce insanın zikredildiğine dikkat çekerler ve bu işi başarma noktasında, insan istidadının cinlerden daha üstün olduğu için, önce onun zikredildiğini beyan ederler.

Gerek âyetlerden gerek hadislerden ve gerekse müfessirlerin kavillerinden, insanlığın tür olarak cinlerden üstün olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Zira ahsen-i takvim sırrına mazhar insandır. Hilafet-i kübrâya namzet ve emanet-i kübraya hâmil insandır.

Öte yandan, tekâmül kanunu muktezasınca halef, selefinden daima üstündür. Allah en güzel sanatını tekâmül kanunu icabı en son gönderiyor. Tür olarak önce camidat, sonra nebatat, sonra hayvanat, sonra cinler en son da insan geliyor. Demek ki insan, Allah'ın en âzam ve en üstün eseridir.

"Biz insanı kara çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan yarattık. Cinleri de daha önce, zehirli ateşten yaratmıştık." (Hicr, 15/26-27)

"**خَلِيقَةً** Bu tâbir, arzın, insanların hayatına elverişli şeraiti hâiz olmazdan evvel arzda idrakli bir mahlûkun bulunmuş olduğuna ve o mahlûkun hayatına, o zamandaki arzın evvelki vaziyetleri muvafık ve müsait bulunduğuna işarettir. **خَلِيقَةً** tâbirinin bu manaya delâleti, mukteza-yı hikmettir. Amma meşhur olan manaya nazaran, o idrakli mahlûk, cinlerden bir nevi imiş; yaptıkları fesattan dolayı insanlarla mübadele edilmişlerdir."(1)

Dipnotlar:

(1) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi, 30. Ayet Tefsiri.](#)